Poštnina plačana v gotovini.

Došlo 18. II. 1933

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

»OBRTNI VESTNIK«
izhaja tedensko, in sicer vsak petek in stane:
celoletno . . . . Din 40.—
polletno . . . . . Din 20.—
posamezna številka Din 1.—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Številka pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.

XVI. letnik. V LJUBLJANI, dne 17. februarja 1933. Štev. 4.

Delo avtonomnega obrtnega odseka Zbornice za TOI in Zavoda za pospeševanje obrti za izboljšanje obrtniškega položaja.

Pregled važnejših zborničnih akcij. — Ugotovitve širokega gospodarskega pomena. — Potrditev in imenovanje uprav okrožnih odborov. — Brzojavka ministru Šumenkoviću. — Velikopotezno izobraževalno delo Zavoda za pospeševanje obrti.

Dne 9. t. m. je bila v Zbornici za TOI v Ljubljani redna seja obrtnega odseka ob polnoštevilni udeležbi obrtniških delegatov iz vse banovine. Seji je predsedoval zbornični podpredsednik in predsednik obrtnega odseka g. Josip Rebek, ki je v uvodu pozdravil navzočega ministra trgovine in industrije n. r. g. Ivana Mohoriča, nato pa podal kratek pregled gospodarskega položaja našega obrtništva. Sledilo je poročilo zborničnega tajnika in obrtnega referenta g. dr. Pretnarja, ki je omenjal važnejše zbornične akcije zlasti v pogledu šušmarstva in ukrepov, ki jih je treba napraviti, da se uveljavi protišušmarska naredba, ki jo je na predlog zbornice izdala v mesecu decembru banska uprava. Potem je poročal o ukrepih, ki jih je zbornica storila za zaščito mesarjev pred klanjem živine po kmetovalcih in pred slaninarsko konkurenco, o borbi pekovskih obrtnikov in zbornice za primerne cene kruhu, o akciji, da se obrtništvo zaščiti pred neupravičeno konkurenco raznih avtonomnih podjetij jetnišnic, mariborske kaznilnice in raznih nabavljalnih in drugih gospodarskih zadrug, dalje o korakih za olajšavo davčnih in socialnih bremen.

V debato so posegli vsi člani odseka, pri čemer je predstavnik mesarjev g. Vindišer izražal pritožbe zaradi premilega postopanja oblastev. Mlinarski mojster g. Zadravec je kritiziral neobjektivno poročanje in razpravo o cenah kruhu in moki v dnevnih časopisih, nelegalnost in ogromno škodo, ki jo povzroča pekovskim obrtnikom s svojo pekarno mariborska nabavljalna zadruga. Mariborski predstavnik, urarski mojster g. Bureš, je opozarjal na nepregledno škodo, ki jo povzroča kaznilniško delo obrtnikom. Zlatarski mojster g. Krapež je kazal na neznosnost obrestne mere pri denarnih zavodih, gradbeni mojster g. Bricelj je v zvezi z izvajanji g. Zadravca kritiziral poslovanje Narodne banke in Poštne hranilnice, krojaški mojster g. Volk je opozarjal na pomanjkljivosti sedanjega ustroja delavskega zavarovanja in navedel nekaj posebno drastičnih primerov šušmarstva. Minister n. r. g. Ivan Mohorič je podal na razna vprašanja, tičeča se vzrokov sedanje krize in upov za bodočnost, pregleden ekspoze, ki je pokazal pogreške finančne politike in hude posledice za naše gospodarstvo.

Po poročilu referenta g. dr. Pretnarja je z nekaterimi nebistvenimi izpremembami obrtni odsek odobril pravila okrožnih odborov obrtniških združenj v Ljubljani, Novem mestu, Celju in Mariboru. Sledila je po kratkih pojasnilih podpredsednika g. Rebeka debata glede sestave okrožnih odborov. Odsek je soglasno sklenil, da se volitve v okrožne odbore glede na to, ker organizacija obrtnih zadrug še ni dokončana, odložijo do nadaljnjega ter da se na podlagi ministrske uredbe o okrožnih odborih izvrši imenovanje širših uprav okrožnih odborov. Na predlog gg. Rebeka, Vindišerja, Golčarja in Bureša je obrtni odsek nato imenoval člani in namestnike širše uprave in člane in namestnike nadzorstvenega odbora okrožnih odborov v Ljubljani, Novem mestu, Celju in Mariboru, pri čemer so se v polni meri upoštevali predlogi, ki so jih stavili odločilni obrtniški činitelji dotičnih okolišev.

Pri točki o vprašanjih obrtno-pravnega značaja se je sklenilo, da zbornica izposluje pri nadrejenih oblastvih, da bodo obrtniška združenja vedno dobivala na svoje predstavke osobito pa na ovadbe šušmarjev odgovor, kaj se je o zadevi ukrenilo. Obrtni odsek je zavzel stališče, da je pri mojstrskih izpitih postopati čim strože, ker je število pomanjkljivo vzposobljenega obrtništva že itak preveliko. Razpravljal je o priročnikih za pripravo kandidatov za mojstrske preizkušnje in sklenil, da se store koraki pri ministrstvu za trgovino in industrijo zaradi nelegalne konkurence raznih neobrtniških rokodelskih delavnic, raznih zavodov in kaznilnic, dalje zaradi razlage člena 137. o. z., tako da nerokodelskim podjetjem ne bi bilo dovoljeno prevzemati že rabljenih izdelkov, osobito čevljev in obleke v popravilo. Da se ščiti delokrog kovaškega obrtništva in se da prilika boljše zaposlitve te stroke, se mora sklicati posebna anketa glede popravljanja kovinarskih izdelkov, ministrstvu za trgovino in industrijo pa se stavijo predlogi glede ureditve podkovske obrti s posebnim ozirom na podkovsko šolo.

Naposled se je soglasno sklenilo, da se odpošlje ministru trgovine in industrije dr. Šumenkoviću brzojavka, ki se glasi: »Avtonomni obrtni odsek skupne Zbornice za TOI v Ljubljani pozdravlja Vas, gospod minister, s svoje plenarne seje ter Vam izraža svoje zaupanje v delo, ki ga vršite za blagor obrtniškega stanu. S posebnim zadovoljstvom ugotavlja, da je ogromna večina obrtniških združenj dravske banovine skupno z obrtnim odsekom kakor v preteklem tako v letošnjem letu izglasovala ohranitev naše skupne zbornice. To Vam, gospod minister, najbolje dokazuje, kako pravilna je bila uredba o zbornicah, ki je pustila našo skupno zbornico nedotaknjeno.«

Pri raznoterostih so stavili še razne važne predloge gg.: Rebek, Bricelj, Volk, Češarek, Litrop, Holy, Vrečar, Zadravec, Ambrožič, Vindišer, Litrop, Oset in Golčar.

Seja uprave zavoda za pospeševanje obrti. Iz poročila podpreds. g. Josipa Rebeka in referenta g. dr. Pretnarja je razvidno, da je zavod v preteklem poldrugem mesecu priredil lužilne tečaje v Metliki, Novem mestu, Žireh in Gorenji vasi in knjigovodski tečaj v Škofji Loki, podprl prireditev takega tečaja na Jesenicah in priredil poseben čevljarski tečaj v Sebenjah—Križu. V pripravi so čevljarska tečaja v Gorenji vasi in Tržiču damsko frizerski v Mariboru, damsko krojni v Ljubljani, knjigovodski v Kamniku in knjigovodski v Kranju, dalje čevljarsko krojni tečaj v Novem mestu in knjigovodski tečaj v Novem mestu. Zavod je dal na razpolago dragoceno gradivo in pripomočke in prostore za aranžerski tečaj v Ljubljani. Vršila so se v raznih mestih predavanja o davkih, o pripravah kandidatov za mojstrske preizkušnje in o drugem. Zavod bo dal za velesejmski čas na razpolago svoj velesejmski paviljon za razstavo poklicnih fotografov in knjigoveško kartonažnih umetniških izdelkov. Založil je poleg dosedanjih še nove risarske predloge za nekatere rokodelske stroke za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah in tečajih ter je izdal razen tega večje število podpor za strokovno izpopolnitev v inozemstvu in podpore nekaterim obrtniškim organizacijam, ki se udejstvujejo na polju obrtnega pospeševanja.

J. Z.:

Misli k uredbi o posredovalnem postopku za ureditev obrtniških dolgov

S praktične strani nove uredbe o posredovalnem postopku za ureditev trgovskih in obrtniških dolgov se je dosedaj bore malo pisalo, kakor da javnost tega dogodka sploh opazila ne bi. Ker se ponekod uredba bistveno drugače razlaga, kot je mišljena, dovolim si topogledno izraziti nekatere pomisleke, ki bi naj služili kot doprinos k morebitni čim prejšnji novelaciji imenovane uredbe.

Uredba je v ozki zvezi z zakonom o zaščiti kmetov in denarnih zavodov. Vsak, ne glede na to, dali je obrtnik, trgovec ali zasebnik, se sme poslužiti uredbe o posredovalnem postopku; izključen pa je oni, ki je že po kakem drugem zakonu n. pr. zakonu o zaščiti kmetov zaščiten.

Obrtnik odnosno trgovec mora vložiti prošnjo za posredovalni postopek pri pristojnem sodišču z dokazilom, da traja njegovo samostojno obratovanje najmanj dve leti in da so, za slučaj, da je bil prosilec že v konkurzu odnosno v poravnavi, od zaključka njegovega konkurza (poravnave) potekla najmanj tri leta.

Prosilec-dolžnik je lahko aktiven, lahko pa tudi prezadolžen. V vsakem slučaju pa mora ob prijavi posredovalnega postopka predložiti izkaz svojih upnikov in dolžnikov ter popis ostalega premoženja z navedbo vrednosti, kratko rečeno bilanco po stanju dneva vložitve prijave. Nadalje mora navesti tudi predlog glede posredovalca, ki ga naj sodišče imenuje.

Glasom uredbe se mora sodišče tekom treh dni o predloženi prošnji odločiti, tekom nadaljnjih devetdeset dni se pa mora posredovalni postopek izvršiti odnosno končati. Ako prosilec razpolaga z nepremičninami, ima sodišče takoj povzročiti predzaznambo posredovalnega postopka v zemljiški knjigi; med časom posredovalnega postopka izključuje uredba zavarovanje upnikov kakor na nepremičninah tako tudi na premičninah, nadalje otvoritev konkurza ter kakršnihkoli izvršb iz naslova tekočih pravd.

Posredovanje med dolžnikom in upniki vodi posrednik pod nadzorstvom sodišča. Posredovanje se vrši v pravcu **enotne** baze. Prednostne pogodbe s posamezniki so kaznive. Uredba naglaša, da morajo biti **vsi upniki sporazumni.** Odtegne se, če tudi samo eden, je smatrati posredovanje kot brezuspešno.

Stoprocentni uspeh bo le v redkih primerih dosegljiv. Čim tako posredovanje uspé, predloži posrednik sodišču predlog, podpisi se uveravijo in postopek dobi značaj medsebojne pogodbe odnosno pravno moč.

Če premotrimo stvar s praktičnega stališča in jo presodimo objektivno, se nam prikaže s to uredbo edina pridobitev: **dolžnik zategne plačilo svojih dolgov nadaljnjih devetdeset dni.** Vprašanje bodočnosti, dali mu ne bo ta navidezna pridobitev na kreditu več škodovala kot koristila, pa ostane vsekakor odprto. S stališča upornikov ima pa uredba tudi svojo nevarno stran. Rekel sem, da uredba izključuje zavarovanje premičnin. Dolžnik se z njimi lahko poljubno okorišča in že samo to dejstvo bi znalo v splošnem vplivati neugodno na kreditne odnošaje in na praktično vrednost dobro namenjene uredbe. Uredba tudi ne predvideva obvestitve upnikov o uvedbi posredovalnega postopka, kakor je to v poravnalnem postopanju običajno. Dobavitelj, ki o tekočem postopku pravodobno ne izve, lahko v dobri veri na varnost svojega kredita upniku nasede.

Z eno besedo: pomanjkljivosti in nejasnosti ureditve o posredovalnem postopku bo potrebno revidirati. V interesu ohranitve zaupanja je želeti, da se te uredbe le aktivni dolžniki poslužujejo. Neobhodno zotrebno je, da se ob otvoritvi posredovalnega postopka vsi upniki uradno obveste in da se v njih varstvo odredi primerno zavarovanje premičnin in nepremičnin zlasti v onih slučajih, kjer po stanju razmer obstoji malo upanja na uspešni potek posredovanja. Predvideni pogoj 100 odstotnega sporazuma upnikov bo treba omiliti, če je komur res na tem ležeče, da se pomore po posledicah kmetsko zaščitnega zakona nevarno ogroženemu obrtništvu, sicer ostane uredba v svojem bistvu za naše razmere neprikladna.

Zborovanje mlinarjev in žagarjev v Kranju

V ponedeljek 6. t. m. se je vršilo v Kranju veliko zborovanje mlinarjev in žagarjev. Zastopani so bili iz kranjskega, tržiškega in škofjeloškega okoliša, vodil pa je zborovanje predsednik pripravljalnega odbora za ustanovitev združenja g. **Ivan Kosiša** iz Ilovke, ki je ob otvoritvi pozdravil zastopnika okrožnega odbora predsednika g. **Pristova,** zastopnika Zbornice za TOI tajnika g. **dr. Pretnarja** iz Ljubljane, zadružnega načelnika g. **Bitenca** in tajnika g. **Šiško** iz Kranja. Ko je naglašal nujno potrebo po ustanovitvi lastne strokovne organizacije, je omenjal tudi težkoče dozdaj neorganiziranega mlinarskega in žagarskega stanu.

Podrobno o nalogah organizacije in o položaju mlinarske stroke za časa žitnega monopola in po likvidaciji tega ter o položaju žagarjev, ki je v marsičem podoben onemu mlinarjev, je referiral g. **dr. Pretnar.** Zanimivo je dejstvo, da je bilo mlinarstvo po starem obrtnem redu priznano kot svobodna obrt in da je ta obrt nasledstveno prešla vselej od očeta na sina in da je skoro polovica obrtnih mlinov obenem tudi žag. Novi zakon pa veže obe obrti na obrtnico. Navzoči so pazno sledili izvajanjem referenta in jih odobravali.

G. **Pristov** je pozdravil zborovanje v imenu pripravljalnega okrožnega odbora, pojasnil odborove naloge in pomen za napredek gospodarstva in zaščito obrtniškega stanu v dravski banovini. Priporočal je načelstvu, da se v vseh vprašanjih obrača na odbor, ki bo podpiral vse težnje, da se pomore tudi mlinarskemu stanu, ki je v zadnjih dveh letih mnogo trpel.

Ko je zbor sprejel pravila in določil pristojbine, je bila prečitana resolucija, ki so jo navzoči soglasno in z velikim odobravanjem sprejeli. V resoluciji zahtevajo: 1. da naj se oprostnina poslovnega davka nanaša tudi na l. 1932., 2. da se dovoli odlog plačila za zapadle davke, 3. da se zaradi tehnične opreme žag in mlinov ne plača 8 odst., ampak naj bi se pridobnina znižala na 6 odst., 4. **Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani se poziva, da izposluje ugoditev tem zahtevam. Zborovalci izražajo zbornici zahvalo in zaupanje in soglasno zahtevajo, da ostane skupna.**

Po kooptaciji treh članov v odbor se je predsednik g. **Kosiša** toplo zahvalil gg. referentoma iz Ljubljane za njuno pomoč in izrazil zadovoljstvo, da zborovalci spoznavajo potrebo gospodarske skupnosti v današnjih hudih časih in da se tudi zavedajo važnosti organizacije.

Borza

Ljubljana. Amsterdam 2307.07 — 2318.45, Berlin 1364.58 — 1375.38, Bruselj 800.79 do 804.73, Curih 1108.35 — 1113.85, London 196.97 — 198.57, New York ček 5724.92 do 5753.18, Pariz 225.07 — 226.19, Praga 170.01 do 170.87, Trst 293.29 — 295.69.

Hugo Rojnik:

Ob dvanajsti uri

Že v letu 1930 sem čital v »Obrtnem Vestniku« članke, ki so razmotrivali velik gospodarski pomen ustanavljanja produktivnih zadrug. Z zanimanjem sem sledil v vsaki nadaljnji številki lista potek teh razprav, potem so pa članki izostali.

Zastavil sem si vprašanje po vzrokih tega molka, in prišel sem do prepričanja, da je iskati vzrok le v desinteresiranosti obrtnikov, katerim so bile razprave namenjene; da so ti obrtniki še vedno dobro zaposleni, vsled česar niso dovzetni za zadružno poslovanje.

Preteklo je leto devetnajststoenaintrideseto in šele v zadnjem četrtletju nastopnega leta je bila ponovno sprožena misel za ustanavljanje, odnosno za ustanovitev produktivne zadruge, po g. Ivanu Rebeku s tremi zaporednimi članki. Že prvi članki so prikazovali v poštev prihajajočim obrtnikom velikanski gospodarski pomen take zadruge. Dejstvo pa, da večina obrtnikov v teh člankih mišljenih strok preživlja ravno zdaj najbolj kritične čase in je celo v nevarnosti nadaljnji obstoj njihovih obratovalnic, mi je narekovalo prispevati nekaj misli ob tej dvanajsti uri.

Našemu obrtniku sta potrebna nujna pomoč in odpomoč. Vendar pa ne bi smela imeti ta pomoč značaj denarnih podpor kot so podpore za brezposelne; take podpore naš obrtnik z vso odločnostjo odklanja. Želi si pa produktivnega dela, ki mu bo nudilo možnost ohraniti si vsaj eksistenco. On želi, da prejme naročila, ki jih hoče z vso vestnostjo in ljubeznijo izdelati, da bo svojo družinico in sebe skromno preživljal. Žal je kupna moč prebivalcev njegovega okoliša tako padla, da ne more izvrševati naročil na up, če ta sploh niso izostala. Išče in išče izhoda iz tega položaja, pa si ne more pomoči, ker lastna organizacija dela je premala, da bi mogel najti delo izven ožjega kraja. Tudi mu malenkostne dobave ne morejo mnogo koristiti. Zato mu je iskati novih poti. Te pa so bile že podane v člankih v letu 1930. in v onih zadnjega četrtletja 1932. Le-ti, zlasti zadnji, so sijajno obrazložili namen in pomen take gospodarske zadruge. Za obrtnike kovinske stroke in sorodnih panog je to edini izhod. Dana bi bila najlepša bodočnost za vse tiste obrtnike, ki bi pristopili v krog produktivnega zadružništva.

Treba pa je tako zadrugo predvsem sistematično organizirati. Tako, kakor mora hiša temeljiti na trdnem temelju, mora tudi zadruga temeljiti na zdravi in trdni podlagi. Kakor veže in se strni okoli železnega ogrodja cement v trdno enoto, tako mora biti nalik tej enoti po svoji trdoti zamišljena zadruga pridnih in delavoljnih zadrugarjev in kateri zadrugi naj bi bila nudena moralna opora po uradu za pospeševanje obrta, finančna pomoč pa s strani zanatske banke. S smotrenim gospodarstvom in uvidevanjem splošnih koristi zadrugarjev bo zadruga postala pozitivna delovna sila. Postala bo steber teh obrtnikov in upoštevan faktor pri merodajnih predstavnikih našega gospodarskega življenja, kar bo imelo za posledico nadaljnji uspešni razvoj in procvit in s tem bo povečano blagostanje zadrugarjev, ki so se zedinili za skupno delo.

Prav vsi obrtniki kovinske in sorodnih strok v dravski banovini naj bi se združili v to enotno produktivno zadrugo in vsi delavoljni obrtniki teh strok naj najdejo v tej zadrugi zatočišče in pomoč, da si ohranijo ne samo za danes in jutri, temveč tudi za pozneje vsaj svoj eksistenčni minimum. Razdelitev zadružnih deležev in višina jamstva naj se odmerjajo po ključu imovine vsakega pristopivšega člana, ali pa po številu zaposlenih pomožnih moči vključno vajencev. S takim ključem je podana možnost, pravično razdeliti subskripcijo deležev. Če pa bi kdo od zadružnikov hotel podpisati večje število deležev, kakor je predpisano, je to hvalevredno in brez nadaljnjega odobriti. Pravila zadruge temeljijo po vzorcu drugih zadrug in se bi morala izpremeniti le v onih točkah, ki nasprotujejo načinu pozitivnega dela te produktivne zadruge.

Gotovo pa je, da mora biti sestavljen odbor in eksekutiva iz resnih, poštenih in delavoljnih obrtnikov, ki že s svojo osebnostjo dajejo zadostno jamstvo, da bo delo res na višku in za procvit tega podjetja.

Način poslovanja tega odbora pa se mu mora prepustiti, ko se vsemu prilagodi. Ne odobraval bi, da bi se v vsakem večjem kraju, kjer bi bilo zaposlenih številčno več zadrugarjev, organiziral poseben odbor, — nekaka podružnica — ker bi to administrativno delo zadruge zelo otežkočilo, pač pa naj bi bil v vsakem takem kraju postavljen zadružni poverjenik za prevzemnika surovin, ki bi jih potem razdeljeval med ostale zadrugarje svojega okoliša, striktno držeč se navodil centrale. Ravno tako bi prevzemal ta izgotovljene izdelke zadrugarjev za skupno odpravo central. Tako bi bilo poslovanje poenostavljeno in najbolj ceneno.

Nastaja vprašanje, kaj in kakšne predmete bi razpečavali in kako bi bili ti predmeti po zadrugarjih izdelani. Kakor je že omenil g. Ivan Rebek, bi morala Urad za pospeševanje obrta kakor obrtna šola staviti v tem pogledu svoje predloge. Staviti bi pa morali svoje predloge vsi merodajni uradi, ki se pečajo s statistiko uvoza, da se dožene, katere predmete naj bi v prvi vrsti izdelovala zadruga,, da se tako postavi naše narodno gospodarstvo v neodvisnost inozemstva. Ko bo imela zadruga na razpolago vse te podatke, bo centrala kaj lahko odločila, kateri predmet naj bi se izdeloval predvsem. Po tej ugotovitvi bi se nabavil potrebni materijal. Ker pa je ob pristopu vsak zadružnik tudi navedel, s katerimi stroji in delovnimi močmi razpolaga, bo centrala razdelila v sorazmerju delo. Tu pa nastane vprašanje: kako? Ne bi odobraval, da bi se oddajalo delo zadrugarjem na ta način, da bi izdelal predmete do končne izvršitvene oblike. Nastale bi razlike izvršenega finalnega izdelka pri posameznih obrtnikih in tako bi bila razpečava precej otežkočena. Sem za porazdelitev dela po posameznih delih stroja. Tako pride tudi mali obrtnik do primerne zaposlitve. Vse izdelane strojne dele pa prevzame centrala, ki jih spoji in obdela v dokončno formo. Izdelek je tipiziran; vsi v prodajo namenjeni predmeti so si docela enaki in brez razlike. Obrtnik pa, ki se je specijaliziral na del izvršitve stroja, bo izvršil ta predmet precizno in v naglici, kar bo pocenilo predmet, finalni izdelek pa ne bo samo kvalitativno enakovreden inozemskemu in importiranemu, temveč bo konkurenčen tudi v pogledu cene. Če reasumiram, mora biti vsak izdelek zadruge povsem enakovreden uvoženemu izdelku, biti pa mora — kar naj bo pogoj — cenejši. V vseh potankostih v izdelavi mora biti vedno enak. To pa zaradi tega, da se zadruga izogne reklamacijam po kupcu. Kdor je že delal na debelo, ima v tem že izkušnje, ker vsak kupec išče najmanjšega vzroka, ki mu bo dobrodošel za reklamacijo, po kateri si prizadeva doseči na pogojeno ceno razne popuste. Reklamacije terjajo mnogo neplodnega dela in so zvezane s precejšnjimi stroški. Odpadejo pa, če se izdela vsak del po že prej omenjenem delavnem sistemu.

Za prevzemalca dela bi seveda morala obstojati obveza, da prevzete kovine, ki jih sicer pri prevzemu plača, res porabi za izdelavo tistega izdelka, čigar izvršitev naroči centrala, da pa bo ta izdelek tudi v določenem roku izdelal in dobavil centrali, ki mu bo plačala po vnaprej določeni ceni. S tem naj bi bil v splošnosti obrazložen način produkcije.

Ker pa odbor in eksekutiva ne bi stalno poslovala, bi morala centrala obstojati iz stalnega kadra delavnih mož. Obstoji naj iz produkcijskega in trgovskega oddelka. Prvemu načeluje vodja s strokovno naobrazbo; biti mora torej veščak v svoji stroki in predvsem mož z dolgoletno prakso. Za moža priučene teorije v tem oddelku ni mesta in tudi ni dana nikjer potreba, da je bogve kako visoko naobražen, ni pa rečeno, da bi bila njegova inteligenca pomanjkljiva, zakaj poverjeni službi mora biti kot vodja tega oddelka kos.

Trgovskemu oddelku načeluje vodja s popolno trgovsko praktično naobrazbo. Čim bolj pozna praktičen način poslovanja, večje dobro bo za ta oddelek. To je že omenil tudi g. Ivan Rebek, ki je odkrito priznal, da ravno obrtniki niso vedno najboljši trgovci. Zato pa je dana potreba, da prevzame komercijelne posle zadruge mož širokega trgovskega obzorja, ker v veliki meri je uspešen razvoj zadruge odvisen od tega moža. Pogoj je torej: Pravi človek na mestu!

Oba oddelka delujeta za procvit zadruge vedno vzajemno. Njima je dana naloga, podrobno izvršiti sklepe eksekutivnega odbora. Ta pa polaga račune odboru, ki se sestane po potrebi tudi večkrat v letu.

Da se uresniči ustanovitev zadruge, je treba preiti na organizatorično delo, od moža do moža. Veliko je obrtnikov, ki vseh teh člankov sploh čitali niso zaradi lastne brezbrižnosti. Mnogo jih je, ki gledajo na vse to z nekim nezaupanjem. Imamo pa med njimi tudi take, ki bi si želeli oživotvorjenja take zadruge, vendar pa je njih zaupanje po vseobčih prilikah omajano.

Zato je treba obrtnika z živo besedo prebuditi iz letargičnega spanja. Poživiti mu je treba spoznanje, da je v sedanjih težkih časih, kakor tudi v bodočnosti močna in produktivno na višku stoječa zadruga v največjo eksistenčno korist. Razen dela v okviru zadruge pa bo imel še dovolj prilike za izvrševanje naročil soseske, ker pričakovati moramo, da se sedanje gospodarsko nevzdržno stanje vendar enkrat izboljša. Preide naj se takoj k delu za oživotvorjenje te velike zamisli, k ustanovitvi produktivne zadruge kovinarjev in obrtnikov sorodnih strok.

Napisi na obrtnih lokalih

Do konca t. m. morajo vsi imetniki obrtov imeti nameščene zunanje označbe na svojih obrtnih lokalih, kakor to predvideva in zahteva zakon o obrtih. Ta določa: Imetniki obrtov so dolžni dati na lokal, v katerem se izvršuje obrt, vidno in razločno označen napis na vnanji strani glavnega vhoda. Ta napis mora biti sestavljen v državnem jeziku, mora navajati popolno rodbinsko in rojstno ime imetnika obrta in mora biti v skladu z izdanim pooblastilom ali dovolilom. V napis se smejo poleg označenih podatkov postaviti tudi druge neosebne označbe ali pristavki, dočim je opustiti vsakršne tuje označbe.

Jubilej dela

ALBIN ŠINKOVEC

Te dni praznuje brivski mojster ter načelnik zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani g. Albin Šinkovec 10-letnico, odkar upravlja tajniške posle te zadruge.

Deset let tajnikovati tako obširni zadrugi, delati za njen razmah in napredek v čim boljše zastopstvo interesov svojih članov, za socijalni in moralni ter gospodarski podvig stanu, kaj pomeni to, zna ceniti pravilno le tisti, ki je kdaj sam okusil vse prijetnosti in neprijetnosti, ki so združene z lastnostjo zadružnega tajnika.

Pred 15 leti se je osamosvojil na Viču pri Ljubljani, kjer ima še sedaj svoj brivski salon. Kot mlad obrtnik je bil pred 10 leti izvoljen v odbor, kateremu je načeloval ugledni ljubljanski brivec g. Franjo Zajc st. Ta je takoj spoznal zmožnosti g. jubilanta in mu je zato poveril tajništvo, katerega se je poprijel z vso ljubeznijo ter ga vodi do danes nesebično, v popolno zadovoljstvo vseh svojih gg. tovarišev. V tem času je tako spretno organiziral zadrugo, da se v svojem poslovanju lahko prišteva med vodilne.

Stanovski tovariši niso prezrli njegovih zaslug, kar je javno potrdil pred dvema letoma občni zbor, kateri mu je poveril častno, a odgovornosti polno funkcijo zadružnega načelnika.

Kot zadružni načelnik, s katerega lastnostjo je združeno zopet novo delo, ni iskal namestnika v tajništvu, pač pa se je še z večjo vnemo poprijel dela ter izvrševal vse to ogromno delo sam.

Pred 10 leti je štela zadruga le nekako 80 članov, do danes pa se je razvila tako, da jih združuje že 212 ter obsega ves teritorij bivše ljubljanske oblasti. V tem času se je tudi razvila obrt, ki je morala iti z duhom časa. Pojavile so se bubi glavice, trajno kodranje in s tem so se odpirali novi damsko-frizerski, manikerski in kozmetični saloni.

Pet let je deloval kot predsednik zadružne preizkuševalne komisije. Pod njegovim vodstvom je delalo več sto vajencev in vajenk pomagalsko preizkušnjo ter je več teh že danes samostojnih obrtnikov.

Že takoj od začetka je uvidel, da vsled moderniziranja in reorganiziranja obrtov stavijo mojstri vedno večje zahteve svojim pomočnikom glede praktičnega znanja novih panog.

Da bi čimbolj olajšal obstoj bodočih pomočnikov in pomočnic, je z inicijativnostjo agilnega tajnika uplival na odbor tako, da je bila z njegovo pobudo ustanovljena pred 4 leti zadružna strokovna obrtno-nadaljevalna šola, katera obstoja še danes. Pouka na tej šoli se udeležuje do 100 vajencev in vajenk ter se že kažejo lepi napredki.

Zelo je vzljubil vajence. Uvidel je, da se jim mora kot bodočim samostojnim obrtnikom nuditi že sedaj čim več možnosti do izpopolnitve v strokah. Njegovo geslo je bilo: »Kakršnega pomočnika si bom vzgojil, takšnega stanovskega tovariša bom nekoč imel!«

Sestavil je tudi knjižico »Teoretična vprašanja in odgovori za pomočniško izkušnjo«, katero je založila leta 1929 v 500 izvodih zadruga. To knjižico prejme vsak vajenec nekaj tednov pred preizkušnjo, da mu je tako teoretičen izpit olajšan.

Da je svojim stanovskim gg. tovarišem zelo naklonjen, je samo po sebi umljivo. Vsak čas jim je rade volje na razpolago za razna obrtna pojasnila, zato so ga vsi vzljubili. Jako zadovoljen je z odborom, ki ga s svojo inicijativnostjo zelo podpira v njegovem težkem delu.

Ako še omenimo, da se politično ni nikdar udejstvoval — živi le za zadrugo, za dobrobit članstva in za svojo obrt, bi bilo s tem v kratkih obrisih podano 10-letno delovanje g. Šinkovca.

Ta jubilej je časten zanj, kot tudi za ugledno zadrugo. Prijetna dolžnost nam je, da tako g. načelniku kot zadrugi k temu pomembnemu jubileju najprisrčneje čestitamo,

Mnenja naših čitateljev

Konkurenca med steklarji.

Prejeli smo in priobčujemo: Ne vem sicer, v koliko odgovarja resnici, vem pa osebno za slučaje, da naši tovariši steklarji iz Celja, Ljubljane in drugod prodajajo stekla za okna po deželi z vsem dodatkom in delom m² à Din 35.50, dočim mora steklar plačati za steklo v originalnem zaboju po isti ceni engrosistu. Čisto razumljivo je potem, da podeželski steklar ne more nuditi m² z delom in materijalom za nabavno ceno. Smatram, da tako početje ni več le umazana konkurenca, ampak je nesramno in trgovsko nedostojno odjedanje zaslužka. Pomislimo samo, da ima engrosist pri prodaji predmeta na konsumenta že svoj zaslužek vkalkuliran, kje naj ga pa v navedenem primeru išče konsument obrtnik? Zato prosim vse tovariše steklarje na deželi, ki že itak zadostno utrpe po neugnanem šušmarstvu, ki je znano tudi v naši stroki, da sporoče podobne in konkretne slučaje uredništvu »Obrtnega Vestnika«, ki bo gotovo radevolje zbralo takšen materijal v našo zaščito.

M. M.

Kaj je novega?

Eksplozijska katastrofa v Neunkirchenu. V industrijskem mestecu Neunkirchen v Nemčiji je pred dnevi eksplodiral eden največjih plinskih tankov. Eksplozija je povzročila strahovito razdejanje in ogromno škodo, dočim je bilanca žrtev ta-le: 54 mrtvih, 160 ranjenih (povečini težko) in 9 pogrešanih. To po uradnih podatkih.

Doklada na železniške vozne listke. S 15. t. m. je bila uvedena posebna doklada za osebne železniške vozne listke za vse razrede in vse vrste vlakov. Ta doklada znaša za vozne listke do 40 Din 1 Din, od 41—200 Din dva dinarja, nad 200 Din pa tri dinarje.

Najvišji nebotičnik. V New Yorku se je osnovala družba, ki je zbrala 52 milijonov dolarjev za zgradbo nebotičnika, ki bo štel 120 nadstropij. Jeklenega gradbenega materiala bo potrošenega po proračunu zanj nič manj kot 40.000 ton.

Elektrifikacija Jugoslavije. Zveza električnih central Savske banovine je izdala statistiko, po kateri je v vsej Jugoslaviji 618 električnih central in katerih vodi so napeljani v 965 krajih. Povzeti je dalje iz poročila, da je bilo v l. 1931 v državi proizvajane električne struje 39.777 milijonov kilovatov.

Nove zbornične takse ob priliki prijave obrta in prošnje za obrtno dovoljenje. Kr. banska uprava je predpisala z odlokom z dne 19. oktobra 1932, VIII. No. 5365 nove zbornične takse. Opozorjena so obrtniška združenja, da ob priliki sprejemanja prošenj za zbornično izjavo v smislu § 95, odstavek 5 obrtnega zakona pozovejo stranke, da prošnji razen običajnih dokumentov prilože kolek za Din 5.— za vlogo, dalje kolek za Din 20.— za rešitev in pa zbornično pristojbino za prijave s sedežem obrta v mestu Din 100.—, v ostalih krajih pa Din 50.—. Te pristojbine v skupnem znesku Din 75.— in Din 125.— se pošljejo lahko v denarju (bankovcih) ali v kolkih, ali v denarju in kolkih. Obenem naj združenja poberejo tudi svojo vpisnino (inkorporacijsko pristojbino) ter izstavijo prosilcu potrdilo, da ga priloži k prošnji na zbornico, odnosno pozneje k prijavi ali prošnji na obrtno oblastvo.

Generalna stavka obrtov v Avstriji

Nekam bojno razpoloženje obrtništva v Avstriji je pred dnevi doseglo svoj vrhunec in je zajelo tudi deželo. Vse uprizorjeno prav po vzorcu stavke taksijev in kot dogovorjeno delo nekaterih političnih trabantov, ki si hočejo po kritični situaciji izvojevati v obrtniških vodilnih krogih svojo pozicijo. Vršila so se pred dnevi na Dunaju velikanska zborovanja, ki se jih je udeležilo okoli 12.000 obrtnikov. Na teh zborovanjih, ki so se vršila pod firmo »zasilne zajednice« je bilo sklenjeno, da stopijo pripadniki sedeminštiridesetih obrtnih strok v bližnjih dneh en dan v štiri in dvajseturno stavko, da prisilijo vlado k izdatnim davčnim olajšavam, ustavitvi davčnih eksekucij in podeljevanju cenih kreditov. Zasilna zajednica oziroma njeni voditelji groze, da bo v tej stavki solidariziralo v Avstriji nad 100 tisoč obrtnikov in da bo pričetek stavke šele v zadnjem hipu uprav bliskovito naznanjen. Ni čuda ,če se prebivalstva polašča vsled nameravane akcije samooblikovane »zasilne zajednice«, katero načelstva obrtnih zadrug ne podpirajo, nemalo razburjenje. Kakšno mrtvilo bo nastalo naenkrat in kakšno lice bo kazal sicer tako razgibani Dunaj, če si predstavljamo, da je samo prevoznikov 45.000 za stavko; kje so pa elektrotehniki, mesarji, peki, prodajalci živil in drugi, in koliko je teh. Verjetno je, da bo v tem primeru vlada zastavila vso svojo moč, ker ne bo pustila ukloniti svoje avtoritete po pritisku ulice, saj je že v naprej izjavila, da v danem primeru niti ne sprejme deputacij prizadetih in ne bo razpravljala o predloženih zahtevah, niti jih ne bo sprejela. To nam je lahko v resen opomin, kam in kako daleč vodita demagogija in hujskanje prežeta s političnimi ambicijami nekaternikov. Dokaz, da vse trezno obrtništvo obsoja take avanture je, da so vsa načelstva obrtnih zadrug v Avstriji za to, da se legalnim potom skuša kaj doseči, odločno pa obsojajo in odklanjajo vsakršno nasilje, pa čeprav v obliki še tako nedolžne stavke, ki je vsaka le združena z občutnimi posledicami.

Občni zbor »Obrtniške Samopomoči«

V nedeljo dopoldne se je vršil v posvetovalnici Zbornice za TOI v Ljubljani 11. občni zbor »Obrtniške Samopomoči«, katerega sta se udeležila poleg odbora in zavarovancev zastopnik kraljevske banske uprave banski sekretar g. Šink, likvidator Zveze obrtnih zadrug g. Pristou Filip. Ta občni zbor je bil sklican na podlagi sklepa odborove seje z dne 13. I. 1933 in je imel poleg značaja rednega občnega zbora v glavnem namen sprejeti in potrditi nova pravila, oziroma stara dopolniti z nekaterimi izpremembami, kar bo omogočilo, da bo poslovanje po novih pravilih znatno razširjeno in da bo »Obrtniška Samopomoč« na podlagi teh pravil prav mnogo pridobila.

Občni zbor je pozdravil kot prvi predsednik g. Hribar, ki je naglašal potrebo spremembe pravil, da se ta ustanova dvigne in razširi ter je navajal v pregledni sliki vse momente, ki so zavirali razvoj »Samopomoči« ne v tisti meri, kot bi bilo želeti. Izrazil pa je vendar svoje zadovoljstvo, da šteje »Samopomoč« kljub vsem razvojnim težkočam lepo število članov, kar le dokazuje in krepi njihovo zavednost in zaupanje do ustanove. Po preglednem blagajniškem poročilu, ki ga je podal g. Slovnik, je podal predlog za absolutorij glavni revizor g. Franchetti.

Tajnik g. Remic je v obširnem poročilu podal kronološki pregled medtem vršečih se izrednih občnih zborov, glavnih zaključkov občnih zborov in sej ter perlustriral položaj »Samopomoči« od zadnjega občnega zbora pa do tega. Iz izčrpnega poročila je razbrati, da je »Samopomoč« vneto in idealno delovala, da je 19 zavarovancem izplačala posmrtnine in da si je zelo mnogo prizadevala ustvariti možnost za razširjenje delokroga.

Občni zbor je prešel nato k čitanju in revidiranju društvenih pravil, ki so bila s stavljenimi izpremembami sprejeta in bodo predložena v par dneh banski upravi v končno potrditev. Ker je bilo potreba voliti dva namestnika odbornikov, je občni zbor na predlog podpredsednika g. Barage izvolil gosp. Ivana Okorna in g. Valentina Lenartiča. S tem je bil občni zbor, ki je potekel v najlepšem redu, zaključen in bo sklicala »Samopomoč« izredni občni zbor takoj, čim bodo nova pravila s strani oblastva potrjena. Občni zbor pa je pokazal tudi živo sliko, da se obrtniki zavedajo velikega pomena te ustanove in da je odbor z vsemi prizadevanji in izkustvi delal vztrajno na tem, da tej ustanovi pripomore do čim krepkejšega razmaha. Kakor je odbor uvidel to svojo potrebo in plemenito dolžnost, tako je naloga vseh zavednih obrtnikov, da se prav tako zavedajo in cenijo humanitarni značaj ustanove, da pristopajo k njej, jo podpirajo in priporočajo.

Za zaščito čevljarske obrti pred veleindustrijo

Pod tem naslovom so pisali razni listi o nekem predlogu zakona o zaščiti male čevljarske obrti, kateri predlog je sprejela zbornica za Trgovino in Obrt v Varšavi na Poljskem, ter predložila vladi v sprejem. Po tem predlogu naj bi se mala čevljarska obrt zaščitila na ta način, da se izdelki čevljarske veleindustrije kontingentirajo.

Ako je ta predlog zbornice v Varšavi resen in da niso to samo prazne obljube in pesek v oči, potem ga lahko poljski čevljarji z navdušenjem pozdravijo. Tudi pri nas bi bil enak zakonski osnutek zelo potreben, a ne proti domači čevljarski industriji, katera že sama komaj diše pod jarmom tuje konkurence, temveč zakon o prepovedi uvoza vseh inozemskih čevljarskih izdelkov. Nočem trditi, da med malo čevljarsko obrtjo in domačo čevljarsko industrijo ne obstojajo nikaki nedostatki, vendar bi se dali ti nedostatki z lepa, brez zakonitih predpisov odstraniti in poravnati. Trdim pa kot večletni načelnik druge največje čevljarske zadruge v Dravski banovini da še nisem nikdar slišal toliko joka in stoka naših članov, kakor ravno sedaj. Ne bom govoril o mestu, kjer že itak čevljarji gladu umirajo ter morajo njih žene delati po tovarnah in drugod, da se preživijo, govoriti hočem o podeželskih čevljarjih, kateri so ta leta vendarle še nekaj zaslužili s tem, da so hodili h kmetom na dom (v štero) delat. Kmet je kupil usnje in ostalo spravo, povabil čevljarja k sebi na dom, kjer mu je napravil čevlje za celo družino in služinčad za celo leto. Res je, da čevljar na ta način ni dosti zaslužil, a bilo je vsaj nekaj in podeželski čevljar je bil s tem zadovoljen. Danes pa kmet ne kupi več usnja in ne kliče več čevljarja na dom, ker mu pride samo usnje dražje, kakor pa že izgotovljeni Batovi čevlji. Kmet sam in njegova družina, kakor tudi dekla in hlapec nosijo danes Batove čevlje, čevljarski obrtnik pa je samo zato še tukaj, da sme Batove čevlje popravljati in da plačuje za ta popravila vedno večji davek. Poznam slučaj, ko je kmetski ženski odpadla lesena peta od Batovega čevlja, nesla je to peto pribit domačemu čevljarju, ker pa ji je računal za to delo 2 dinarja, je dobil od nje grozilno pismo, češ da ga bode ovadila radi navijanja cen. Potemtakem so jugoslovanski čevljarji le še zato tukaj, da bi brezplačno pribijali odpadajoče pete na Batove čevlje.

Omenil sem goraj o davkih, a tudi tukaj bi bilo treba spregovoriti resno besedo o delovanju nekaterih davčnih komisij. Poznam čevljarja, kateri le v najstrožjih zimskih mesecih opravlja svojo obrt in s svojimi izdelki odslužuje orača, voznika in slično, pa se mu je predpisalo letnega skupnega davka 1200 Din. Kje naj vzame podeželski čevljar te svote, ali mogoče od zaslužka za pribijanje Batovih pet, ali naj proda svoje poljske pridelke, katere si je v potu svojega obraza pridelal, ali že na lastnem ali na najetem posestvu, ali naj proda svinjo, katero si je težko priredil za lastno potrebo, da bo plačal davek za ono čevljarsko obrt, katera mu danes ne prinaša nikakega zaslužka več. Iz tega razloga se množijo pojavi za odjave obrti, če pa se to zgodi, bo v enem letu le še kopica čevljarskih šušmarjev brez obrti tako v mestih kakor na deželi.

Krivda vsemu temu, kar goraj navajam, je, ker so ostali obupni klici jugoslovanskih čevljarskih organizacij v zadnjih letih le »klic vpijočega v puščavi«. Sedem kongresov in nebroj konferenc, ki so se vršili v raznih mestih naše države, po večini pa v Beogradu, kateri so stali čevljarske organizacije milijonske svote, niso pa zalegli ničesar, nasprotno, po vsakem kongresu je dobila tvrdka Bata večje pravice za razširjanje svojih prodajalnic in delavnic.

Zato pozivam vse bratske čevljarske organizacije v državi, da apelirajo na svoje zbornice, naj tudi one po vzorcu varšavske storijo ob dvanajsti uri nekaj za zaščito male čevljarske obrti v naši državi.

Obrtniška obramba pred krizo

V zadnji številki našega lista smo v preglednem članku navedli glavne in najvažnejše vzroke, zaradi katerih naš obrt danes preživlja morda svoje najtežje čase. Mnogi so iz čistega koristoljubja izrabili te nesrečne momente in pričeli z agitacijo proti dosedanjemu skupnemu delu naše zbornice in zatrjevali, da le ona nosi vso krivico zaradi težkih razmer. Ne ravno številni obrtniki so temu verjeli in se novemu pokretu za samostojno zbornico pridružili v globoki veri in prepričanju, da jim bo to prineslo odrešenje.

Večino obrtništva še danes predstavljajo obrtniki po vaseh in manjših mestih, katerih življenjski obstoj je najtesneje povezan z gospodarskimi uspehi kmetovalca, ki je njegov edini odjemalec. Težka gospodarska depresija zadnjih let pa je ravno nje najbolj prizadela in njihov denarni položaj tako zelo omajala, da so se morali odpovedati sicer potrebnim in nujnim gospodarskim pripomočkom, kakor tudi ostalim življenjskim potrebščinam.

V tem poslabšanju kmetovalčevih denarnih razmer tiči glavni vzrok zastoja v naših obrtniških delavnicah in je poboljšanje obrtniških razmer predvsem odvisno od poboljšanja denarnih razmer kmetovalcev. Vsi ostali vzroki omejitve obrtniškega obrata so več ali manj v tesni zvezi s prvim in glavnim vzrokom. Nadprodukcije v obrtniškem stanu še ni, ker bi v normalnih razmerah današnje število obrtnikov komaj ustrezalo vsem potrebam potrošačev.

Obrtniki ne bi smeli zaradi začasno res težkih razmer kloniti in se v svojo lastno škodo in v škodo drugih odtujiti poklicu od svojega obrta. Ako posamezniki zaradi zadostno velikih gospodarskih razmer svojih posestev to store, je razumljivo, vendar pa v tem slučaju ne bi nikakor smeli skrivoma nadaljevati svoj obrt. Na tak način škodujejo svojemu lastnemu ugledu, ker jim bodo drugi upravičeno nazivali s šušmarji, postajajo nesolidni državljani naše zemlje, ker se na nezakonit način odtegujejo zakonitim dajatvam in odjedajo kruh svojim tovarišem-obrtnikom, ki se morajo le s svojo obrtjo boriti za življenje, nimajo pa nikake zemlje, ki bi mogla nje in družine rediti.

Na tak način z zahrbtnim obrtniškim delom ne grešo oni le proti svojim tovarišem, ker lahko zaračunavajo od njih nižje cene vsled neplačevanja davkov, nego grešo tudi v svojih moralnih in zakonitih obvezah napram državi in posameznim obrtniškim institucijam, katere vlagajo vse svoje napore v poboljšanje splošnih in osebnih obrtniških razmer.

Razumevanje moralne obveze je sicer popolnoma individualno in je odvisno od vesti vsakega posameznika. Razlika med moralno in zakonito dolžnostjo je ta, da je pri moralni dolžnosti edina sankcija vest, to je kes, ki ga občutimo, ako ne vršimo svojih dolžnosti. Razumljivo je, da ta sankcija moralne obveze; kes ni vedno zadostna, ker je za kes predvsem potrebna prisotnost vesti. Šušmarji med obrtniki pa je žal sploh nimajo, ali pa je nimajo v zadostni meri. Nasproten pa je slučaj pri zakonitih obvezah, pri katerih je dotični, v čigar korist obveze obstoje, upravičen v slučaju, ako jih nekateri ne izpolnjujejo, iste prisiliti s tožbo potom javnih oblasti na izvrševanje obvez. Zato naši obrtniki ne smejo imeti nikdar nikakih obzirov in predsodkov pri razkrinkavanju šušmarjev, ker je to ne le njihova moralna obveza, nego celo zakonita državljanska dolžnost. Pošten državljan nikdar in v nobenem slučaju ne sme dovoliti protizakonitih dejanj, ker bi sam grešil, ako bi vedel za nje, ne pa jih tudi razkril. Iz tega torej sledi, da je moralna in zakonita dolžnost vseh naših obrtnikov neusmiljeno razgaliti šušmarje in jim onemogočiti njihovo protizakonito in protimoralno delo. Nedvomno je, da se bodo obrtniške razmere popravile, kadar bo končno ta bolni pojav popolnoma odstranjen.

Obrtniki sami bi dalje morali energično nastopati proti svojim tovarišem, ki z lahkomiselnimi in brezvestnimi kalkulacijami pri javnih licitacijah odjedajo kruh in ugled poštenemu obrtniku, čigar kalkulacija je sicer višja, vendar pa solidno sestavljena z minimalnim zaslužkom. Dočim prvi sredi dela mora materialno omagati in tako škodi vsem svojim strokovnim tovarišem, pa tudi samemu podjetniku, bi drugi zaupano mu delo lahko pošteno dogotovil, kar pa mu je zaradi brezvestnosti onega nemogoče. To bi morali končno v svojem lastnem interesu uvideti tudi sami podjetniki in se ne dati slepiti z najnižje kalkuliranimi ponudbami, ki že na prvi pogled dokazujejo svojo nesolidnost.

Enako mnogo pozornosti bi morali obrtniki posvetiti vprašanju kreditiranja in zaupati le kmetovalcu, katerega poštenje in kreditno zmožnost poznajo. Res je, da bo v omejenem slučaju kreditiranja omejen tudi delavni obrat, vendar pa je bolje omejiti tega, nego brezglavo zaupati in izgubiti pri denarnih zavodih izposojeni denar, za katerega obrtniki plačujejo še visoke obresti.

Temu in še drugim vprašanjem bomo v prihodnjih številkah našega lista posvetili v zasebnih člankih še posebno pozornost, da bi tako vsaj malo doprinesli poboljšanju težavnih gmotnih razmer naših obrtnikov.

Važnejše določbe zakona o obrtih

naročite pri svoji zadrugi za ceno Din 15.— za izvod. Na 100 straneh brošure so vse važnejše določbe obrtnega zakona zbrane v najpreglednejši obliki, pridejana so pravila združb in dozdaj izšli pravilniki in uredbe.

Vsakemu obrtniku in izpitnemu kandidatu nujno potreben priročnik.

Iz organizacij

Občni zbor mariborske pekovske zadruge. Pekovski mojstri, ki so včlanjeni v mariborski pekovski zadrugi, so imeli svoj občni zbor v torek, dne 7. t. m. Zbor je bil zelo dobro obiskan, dokaz, da se pekovski mojstri zavedajo nujne potrebe složnega dela za svoje stanovske interese. Občnega zbora so se udeležili tudi tajnik Zbornice za TOI dr. Pretnar, obrtni referent mag. svetnik Rodošek in načelnik obrtnih zadrug Bureš. Občni zbor je vodil predsednik pekovske zadruge Iv. Horvat, ki je v svojem poročilu poročal o uspešnem delu odbora v prospeh članov zadruge. Zadruga je izvršila nešteto intervencij tako pri lokalnih oblastih, kakor tudi v Beogradu. Lani je zadruga proslavila svoj 25 letni jubilej. Proslava je bila mogočna manifestacija solidarnosti in požrtvovalnosti zadružnikov ter doživela lep odmev v javnosti. Iz blagajniškega poročila je bilo razvidno, da je finančno stanje zadruge primeroma ugodno, saj je zadruga zaključila s prebitkom v višini 7000 Din. Nato se je določila letna članarina na 200 Din. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor: Feiertag Anton, Zamuda Ivan, Mikec Miha, Čebokli Josip, Ledinšek Josip, Kaukler Josip, Horvat Ivan, Koren Jakob, Žunko Josip ter vsakokratni predsednik Delavske zbornice. Predsednik razsodišča je vsakokratni predsednik upravnega odbora. V okrožnem odboru zastopata zadrugo kot delegata predsedni in podpredsednik. Za člane pomočniške komisije se izvolijo: Čebokli Josip, Feiertag Ant. in Delavska pekarna. Odbor se bo konstituiral na svoji prvi seji. Sprejet je bil tudi predlog, da se ustanovi tajništvo z lastnim lokalom in plačanim tajnikom. Zaenkrat se tajništvo združi s tajništvom mesarske zadruge, lokal pa bo v hiši trgovskega gremija. Končno se je sklepalo o povišanju cen kruha. Sklenjen je bil povišek 50 par pri kg belega in črnega kruha. Povišanje stopi dne 29. t. m. v veljavo. Zborovalce je pozdravil v iskrenih besedah kot zastopnik Zbornice dr. Pretnar ter je izrekel ob tej priliki nekaj pomembnih besed, ki so važne za ves obrtni stan. Obširno je osvetlil sedanji gospodarski položaj s posebnim ozirom na obrtništvo. Za pekovsko obrt zlasti važna je bila zahteva, da se ne uvaja maksimiranje cen za živila, ker taki ukrepi nimajo praktične veljave, vzbujajo pa med prebivalstvom umetno razburjenje. Za določanje krušnih cen morajo biti kompetentne obrtne oblasti prve stopnje, ne pa tržna nadzorstva. Triodstotni poslovni davek uničuje obrtnika, a obenem podražuje tudi blago in s tem škoduje konzumentu. Govornik je nato opozarjal na težko konkurenco, ki jo povzroča uradniška nabavljalna zadruga. Najprej je od te konkurence trpelo le trgovstvo, sedaj pa trpi tudi obrtništvo, ker je ta nabavljalna zadruga že odprla lastno pekarno. Vsled velikih privilegijev, ki jih uživa ta zadruga, ne moreta obrtnik in trgovec konkurirati, vsled tega propada trgovina in obrt, država pa izgublja svojega najboljšega davkoplačevalca. Močan obrtniški stan je za državo največje važnosti in zato naj država ta stan podpira in skrbi za njegov napredek. Danes pa se pospešujejo samo zadruge in konzumi, ki so v največjo škodo trgovini in obrtu. S krepkim odobravanjem so sprejeli zborovalci izvajanja dr. Pretnarja, posebej pa se mu je zahvalil predsednik g. Horvat.

Združenje pekov v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v ponedeljek dne 20. februarja 1933 ob 15. uri popoldne v spodnji dvorani hotela »Metropol«. Dnevni red: 1. Nagovor in poročilo načelnika o odobrenih pravilih, 2. tajniško poročilo, 3. morebitna dopolnitev ali izprememba pravil, 4. obračun in poročilo dosedanjih pregledników, 5. volitev novega odbora, 6. proračun za leto 1933, 7. raznoterosti. — Meznaršič Josip, načelnik.

Strokovni tečaj v Poljanski dolini. Ob koncu minulega meseca je bil v Gorenji vasi zaključen obrtno-nadaljevalni tečaj, ki je trajal deset tednov in se ga je udeležilo 22 vajencev. Tečaj je s hvalevredno vnemo vodil učitelj g. Radoslav Kovač s sodelovanjem banovinsega zdravnika g. dr. M. Gregoriča in zadružnega načelnika g. Ivana Šorlija. V zvezi s tem se je vršil 9. in 10. januarja pouk o luženju lesa, ki ga je vodil strok. učitelj g. Adolf Dolak. Za april je določen strokovni tečaj za čevljarske mojstre in pomočnike. Zanimanci so naprošeni, da prijavijo svojo udeležbo čimprej zadružnemu načelništvu.

Prikrojevalni tečaj za čevljarje v Ljubljani priredi koncem februarja kr. banska uprava po referatu za pospeševanje obrti. Tečaj bo vodil obrtni učitelj g. Steinman Josip. Mojstri in pomočniki naj priglase svojo udeležbo do 22. februarja na gornji naslov, Stari trg 34/I, kjer dobe tudi vsa podrobna pojasnila.

Združenje mesarjev in klobasičarjev v Ljubljani sklicuje redni letni občni zbor za v nedeljo, dne 26. februarja 1933 ob 9. uri dopoldne v sejni dvorani Zbornice za TOI v Ljubljani. Dnevni red: 1. Nagovor in poročilo načelnika o odobrenih pravilih, 2. tajniško poročilo, 3. morebitna dopolnitev in izprememba pravil, 4. obračun in poročilo dosedanjih pregledników, 5. volitev novega odbora, 6. proračun za leto 1933, 7. raznoterosti.

Opozorilo glede pristojnosti sodišč

Dne 1. aprila stopi v veljavo novi civilni pravni red, po katerem se je izvršila glede pristojnosti sodišč zlasti za trgovce in obrtnike važna izprememba. Dosedaj je zadostovalo, če je bil na fakturi pristavek: plačljivo in tožljivo v kraju. N., ki ga je označil trgovec ali obrtnik in ki mu je bil najbolj prikladen. Po novem ta pristavek ne bo več veljal in za vlaganje tožbe bo pristojno samo sodišče odjemalčevega bivališča. Če pa se prodajalec in kupec pismeno obvežeta ,da se podvržeta sodišču, pristojnemu po bivališču prodajalca, potem je pristojno to sodišče. Zato naj obrtniki skrbe, da dobe do 1. aprila od svojih odjemalcev izjave, da se podvržejo sodiščem, pristojnim po bivališču prodajalca.

OUZD v januarju

OUZD v Ljubljani objavlja podatke o stanju zavarovanja v januarju. Članov je bilo 42.355 (v primeri z januarjem lanskega leta 4871 manj), članic 27.505 (— 1363) skupaj 69.860 (— 6234). Bolnikov je bilo 1623 (— 326). Odstotek bolnikov je znašal 2.32. Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala skupaj 23.15 (— 1.72), celokupna dnevna zavarovana mezda pa 1,617.141 Din 60 p (—275.412.40 Din). Mraz je v zadnji polovici januarja potisnil članstvo OUZD precej navzdol. Povprečnina v decembru je znašala 74.215, v januarju pa samo 69.860 zavarovanih delavcev. Razen leta 1923, ko se je zavarovanje po zakonu z dne 14. maja 1922 šele uvajalo, OUZD še nikdar ni imel tako nizkega staleža zavarovancev. Nazadovanje zaposlenosti med gospodarsko krizo je razvidno iz dejstva, da je imel OUZD 8. junija 1930, torej tik predno se je začela kriza, 103.750 zavarovancev.

Kljub nepovoljnim vremenskim priljkam pa letni padec članstva in zavarovalnih mezd ni narastel, temveč se je precej zmanjšal. Zanimivo je, da se kljub precejšnjemu mrazu zdravstveno stanje delavstva ni poslabšalo, temveč celo nekoliko zboljšalo. Odstotek bolnikov je padel v splošnem za 0.24.

★

Hranilne vloge v Jugoslaviji. Podatki o stanju hranilnih vlog v Jugoslaviji z dnem 1. decembra so izkazovali zmanjšanje za 19.97 odstotkov. Višina vlog je bila izkazana na 10.226 milijonov dinarjev nasproti 12.170 milijonom dinarjev v istem času minulega leta.

Dobave in licitacije

Dobava žita. Zbornica za TOI v Ljubljani obvešča trgovce z žitom, da se komanda IV. armijske oblasti zanima za nakup cerealij. Interesentom se je obrniti direktno na komando IV. armijske oblasti v Zagrebu.

Direkcija državnih železnic Subotica sprejema do 14. februarja t. l. ponudbe glede dobave 11.200 komadov plošč od azbest cementa. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 14. februarja t. l. ponudbe glede dobave 420 kg viljakov z maticami, 100 kg matic, 50 komadov ščetk, 100 pol smirkovega platna, 100 komadov podkev za konje, 20 komadov ventilov za vodo, 500 komadov raznih ključev, 50 komadov stauferjevih pušic za tovotno mast, 25 komadov kolen za peči, 150 plošč lepenke in 150 plošč pločevine. — Direkcija državne železarne Vareš—Majdan sprejema do 15. februarja t. l. ponudbe glede dobave 200 zavitkov žice za parkete, 50 kg masti za parkete, 25 komadov ključavnic, 10 m gumijevih cevi, raznega kovinskega materijala, 400 kg paljene žice, 800 kg železne blank žice, 25.000 kg pšenične moke, 1500 škatelj paradižnikovih konzerv; do 22. februarja t. l. pa glede dobave trakov za kočnice, zaščitnih očal, rezervnih stekel, rokavic, 1500 kg jekla, 30 ton stare litine in 5000 kg črne pločevine. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 20. februarja t. l. ponudbe glede dobave 150 kubičnih metrov jamskega lesa, materijala za šivanje jermen, raznega električnega materijala, 5000 kg olja za mazanje jamskih vozičkov, 230 m nosilcev ter glede dobave rudarskega orodja. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 20. februarja t. l. ponudbe glede dobave 100 kg kapoka in 800 kg afriške trave. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 23. februarja t. l. ponudbe glede dobave delov za poltovorni avtomobil. — Dne 22. februarja t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku uprave državnih monopolov v Beogradu licitacija glede dobave 10.500 pol papirja za zaviljanje.

Dobava drv se bo vršila potom ustmenih licitacij, in sicer: Dne 18. februarja t. l. pri intendanturi kosovske divizijske oblasti v Prištini glede dobave 5940 kubičnih metrov, pri komandi vojnega okruga v Kosovski Mitrovici glede dobave 3860 kubičnih metrov, pri komandi 1. bataljona 31. pešadijskega polka v Uroševcu glede dobave 1115 kubičnih metrov in pri komandi 3. bataljona 56. pešadijskega polka v Peči glede dobave 900 kubičnih metrov; dne 20. februarja t. l. pa pri komandi 30. pešadijskega polka v Prizrenu glede dobave 4380 kubičnih metrov, pri 56. pešadijskem polku v Djakovici glede dobave 2250 kubičnih metrov, pri komandi 2. bataljona 24. pešadijskega polka v Novem Pazaru pa glede dobave 810 kubičnih metrov.

Prodaja radio-aparatov se bo vršila potom dražbe dne 2. marca t. l. pri ekonomskem odseku dravske direkcije pošte in telegraaf v Ljubljani Sv. Jakoba trg Št. 2.

Strojni odelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. februarja t. l. ponudbe glede dobave materijala za ločitev električnega omrežja. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 14. februarja t. l. ponudbe glede dobave 4 komadov rešet za razredčevanje ter glede dobave železa. — Dne 17. februarja t. l. se bo vršila pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave približno 7000 ton premoga in približno 18.000 kubičnih metrov drv.

Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. februarja t. l. ponudbe glede dobave 5 komadov signalnih svetilk ter glede dobave 10.276 kubičnih metrov borovega lesa. — Direkcija državne železarne Vareš—Majden sprejema do 15. februarja t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg črne pločevine; do 22. februarja t. l. pa glede dobave krogličnih ležajev ter jekla. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 15. februarja t. l. ponudbe glede dobave 220 komadov bronzovih kritačk za elektromotorje; do 22. februarja t. l. pa glede dobave 60.000 kg portland-cementa. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 16. februarja t. l. ponudbe glede dobave impregniranih telegrafskih drogov. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 20. februarja t. l. ponudbe glede dobave veljanega železa ter glede dobave 100 kg klingerita. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 21. februarja t. l. ponudbe glede dobave kolesnih delov; do 23. februarja t. l. pa glede dobave 500 kg tračnikov. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 22. februarja t. l. ponudbe glede dobave pločevine. — Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 23. februarja t. l. ponudbe glede dobave strokovnih časopisov. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 23. februarja t. l. ponudbe glede dobave 200 komadov sirkovih metel, 300 komadov klingerit kolut, masti za vijake itd. — Dne 16. februarja t. l. se bo vršila pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra 1933.

Oddaja popravil na zgradbi pekarne (instalacija peči in **elektrifikacija) v Varaždinu** se bo vršila potom ofertne licitacije dne 21. februarja t. l. pri inženjerskem oddelku savske divizijske oblasti v Zagrebu.

Prodaja lesa in hrastovih pragov. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 18. februarja t. l. ponudbe glede prodaje hrastovih pragov in lesa; do 24. februarja t. l. pa glede dobave lesa.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 16. februarja t. l. ponudbe glede dobave 100 metrov kokosovih preprog. — Dne 14. februarja t. l. se bo vršila pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ofertna licitacija glede dobave 10.000 komadov perila (srajce in hlače) in 10.000 komadov prevlek za blazine.

Dobava smučarske opreme. Dne 6. februarja t. l. se bo vršila pri intendanturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave smučarske opreme (smuči, palice, dereze, vezi, nogavice itd.

Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. februarja t. l. ponudbe glede dobave 300 komadov akumulatorskih plošč in 200 komadov čaš za elemente. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 14. februarja t. l. ponudbe glede dobave obročev. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 27. februarja t. l. ponudbe glede dobave rezervnih delov za visoki pritisk pare. — Dne 8. marca t. l. se bo vršila pri direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija glede dobave topilniškega koksa.

Dobava čolnov. Dne 16. marca t. l. se bo vršila pri komandi mornarice v Zemunu ofertna licitacija glede dobave čolnov. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Čakovec se bo vršila potom licitacije dne 6. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Oddaja del za zgradbo skladišč v Celju se bo vršila potom ofertne licitacije dne 25. februarja t. l. pri inženjerskem oddelku komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani pogoji pa pri istem oddelku.)

Opozorilo!

Vsem cenjenim naročnikom!

Da bo mogoče list redno izdajati, prosimo vse cenj. naročnike, da takoj poravnajo vso zaostalo naročnino.

Glavni in odgovorni urednik Vladimir Pfeifer. — Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Josip Rebek. — Tiska Narodna tiskarna. Predstavnik Fr. Jezeršek. — Vsi v Ljubljani.